

גוט שבת

GutSábész

18. évfolyam 10. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:45 • ח' כסלו תשע"ו • 2015. 11. 20. • פרשת ויצא • Szombat kimenetele: 16:53

A társadalmi felelősségvállalás kötelessége

Hetizakaszunk történetének egyik fő motívuma, hogy Jákov elhagyja Izrael földjét és idegenek közé költözik. Mi magunk, akik a szétszórattásban élünk, át tudjuk érezni Jákov kihívásait, akinek egy, az övétől olyannyira eltérő kultúrában kellett helytállnia.

A szétszórattásban, diaszpórában élni azonban nem csak kihívást jelent, hanem kötelességet is ró ránk. Felelősséggel tartozunk a környezetünk, a társadalom iránt, amelyben élünk. Nem mehetünk el félrefordított fejjel olyan problémák mellett, amelyen lehetőségünk van változtatni.

A zsidó vallás egyik alapvető micvája, a vallási élet egyik tartóoszlopa az adakozás, a cedaká. A szó gyökere, cedek, valójában nem jótékonytságot vagy adományt jelent, hanem igazságot. Az Örökkévaló lehe-

tőséget adott számunkra, hogy igazságot hozzunk a világba azáltal, hogy adományokkal – legyen az tárgyi, anyagi, vagy akár valamilyen önkéntes munkából adódó – segítjük azokat, akik rászorulnak.

Nem véletlen, hogy az Egyesült Magyarországi Izraelita Hitközség éppen a cedek szót választotta most megalapított szeretetszolgálatának. „A CEDEK célja, hogy minél több rászorulóknak: betegeknek, időseknek, fogyatékkal élőknek, valamint hátrányos helyzetűeknek és hajléktalanoknak – de ha éppen a szükség úgy hozza – menekülteknek, zarándokoknak, katasztrófák és háborús események áldozatainak nyújtson segítséget – nemre, korra és származásra való tekintet nélkül.” – olvasható a szervezet honlapján.

Számos előfutára volt az

EMIH életében a CEDEK Szeretetszolgálat létrejöttének – tudtuk meg *Szilágyi Nórá*tól, a Szeretetszolgálat vezetőjétől. Végül az Ukrajnába küldött gyógyszer szállítmány tette világhosszú, szükség van rá, hogy ezeket az akciókat valamilyen szervezeti formában koordinálják. Így született meg a CEDEK gondolata, ami mostanra első programját szervezi.

A CEDEK elsőként nagyszabású ételosztással készül decemberben. Ehhez már most fogadják az anyagi felajánlásokat éppúgy, mint az önkéntesek jelentkezését. Az ételosztás – akárcsak a szeretetszolgálat teljes tevékenysége – nem csak a zsidó közösség tagjaira korlátozódik, hanem minden rászorulóra, származásra való tekintet nélkül.

Tudjon meg többet a CEDEK-ről, keresse fel honlapjukat: www.cedek.hu

Izraeli utazás a BMC-vel

Ünnepeljük együtt a Siratófalnál felnőtté válások felejthetetlen pillanatait. Csatlakozz az Alef Kids Bar Micva Klubjához és vegyél részt egy hét napos izraeli körutazáson.

Várjuk 11-13 éves lányok, és 12-14 éves fiúk jelentkezését!

Időpont: 2016. február 7-14

Ár: 250 Euró + repülőjegy (támogatás kérhető)

Jelentkezés: Hurwitz Dwora Lea (+3670 3791177)

Hanukai karnevál

December 6-án 10-13 óráig az Óbudai Zsinagógában hatalmas Hanuka-köszöntő karnevállal indítjuk az ünnepet! Gyertyakészítéssel és kóser finomságokkal vár minket a Makkabeusok városa és a görög piac!

Belépő: 1000 ft/gyerek

Kína a Vasváriba jön

Mitől alakult ki pezsgő zsidó élet Sanghajban a II. világháború idején? Miért ide menekítettek át egy lubavicsi és a miri jesivát? Milyen céllal küldte az előző lubavicsi rebbe, Jozsef Jichák Schneerson rabbi Kínába Meir Ashkenazi rabbit jóval a háború előtt?

A Holokauszt elől Sanghajba menekült zsidók életéről tart előadást a Vasvári Pál utcai zsinagógában a magyar származású sinológus, Vera Schwarz professzor november 21-én, szombaton, 12 órától.

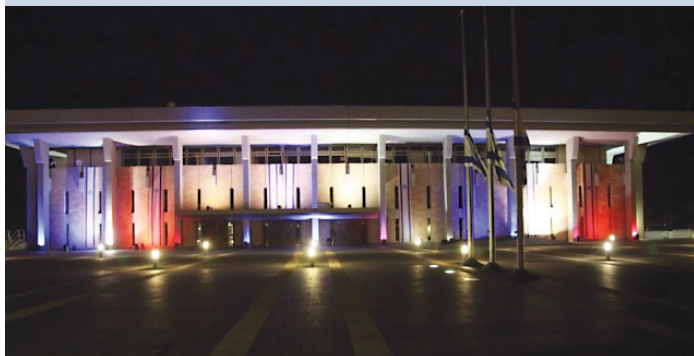
Az EMIH gyógyszeradománnyal segítette a menekülteket

Hetiszakasz Jákob szolgálata

Szakaszunk – Vájécé (1Mózes 28:10–32:3.) – azzal kezdődik, hogy Jákob menekül testvére, Ézsau gyilkos bosszúja elől. Cháránban nagybátyja, Lábán házában, talál menedéket, elveszi annak két lányát, Léát és Ráchelt és gyors egymásután-

ban 11 fia születik, majd egy lánya, Dina. 14 évet szolgál két feleségéért és további hat évet, amiért fizetségképpen apósa nyájából részesedik. A szakasz végén ismét úton találjuk Jákobot, amint hazafelé igyekszik Kánaánba.

Zsidó világhíradó Zsidó szolidaritás a párizsi áldozatokkal

Péntek éjjel összehangolt támadást intéztek radikális izslamista terroristák Párizs több pontja ellen. A támadásokban 129 ember meghalt és 300-nál is többen sebesültek meg.

Binjámin Netánjáhu izraeli miniszterelnök támogatásáról biztosította a franciákat: „Izrael teljes mellszélességgel kiáll Francois Hollande elnök és a francia nép mellett a terror ellen folytatott közös küzdelemben. Részvételemet fejezem ki Izrael népe nevében az áldozatok hozzátartozóinak és gyors felépülést kívánok a sebesülteknek.”

Izraelben demonstrációval és ikonikus épületek trikolórmegvilágításával fejezték ki

szolidaritásukat az áldozatokkal. Ugyanakkor hathatós segítséget is nyújtanak a terroristák felkutatásához: Netánjáhu utasította az izraeli biztonsági és hírszerző erőket, hogy mindenben álljanak francia és európai kollégáik segítségére.

Köves Sломó, az EMIH vezető rabbija levélben nyilvánította ki részvétét a magyarországi francia nagykövetségnek, *Éric Fourniernak*. Mint írja: „Meggyőződésem, hogy a szabadság értékebe vetett bizalmunkat éppen a Végtelen Teremtőbe vetett hitünkkel kell megerősítenünk. Különösen akkor, amikor gyilkosok valamilyen Istenre hivatkozva mérszárólnak le ártalmatlan embereket.”

A küldetés gyümölcse

A Vájécé hetiszakasz annak leírásával kezdődik, hogy Jákob elindul Beer-Sevából, Erec Izraelből Lábán házába, Háránba. Amint megkezdí útját, „elérkezett egy helyre” (1Mózes 28:11.). Ezek után írja a Tóra, hogy dolgozik húsz évet, megházasodik, és családot alapít. A párását azzal zárul, hogy visszamegy Izraelbe, amikor is „találkoztak vele Isten angyalai” (Gen:32:2.).

Ezen események iránymutatóul szolgálnak minden zsidónak. Minden zsidó küldetése, hogy elhagyja Erec Izraelt, azaz a tóratanulás helyét, és elinduljon tettekké alakítani azt. Ezt jelenti elindulni Háránba. Egy helyre, ahol aztán Lábánokkal találkozunk. Egy helyre, ahol az istenszolgálaton, tetteinken keresztül magasabb szintre emelhetjük magunkat és környezetünket is. Ha valaki ezt követi, akkor a Háránba utazás nem spirituális zuhanás lesz, éppen ellenkezőleg, emelkedéssé válhat. És végül, ha valaki visszatér Erec Izraelbe, találkozni fog Isten angyalával. A Zohár ellentétbe állítja Jákob távozását Erec Izraelből, és távozását Háránból. Mielőtt Jákob Háránba ment volna dolgozni

és családot alapítani, úgy írják: „elérkezett egy helyre”. Habár sok Tórát tanult a tóratanulás otthonában, mégis kereste a helyét. A helyét az Istenességnek. Továbbá, először a reveláció csak álom képében jött el. Miután teljesítette küldetését Háránban, találkozott Isten angyalával és magával Istennel. És ez a reveláció már nem csak álom volt, ébren találta őt. Ezen koncepció minden zsidóra vonatkozik. Addig, míg Erec Izraelben van, a szentség dolgaival foglalkozik, velük van körülveve, miáltal talán magas szintre juthat el spirituálisan, de soha nem juthat el a csúcra, amire eljuthatna, ha előtte Háránba is „lelent” volna, dolgozva a világ felemelésén, a többi zsidó visszahúzásán zsidóságukhoz, dolgozni azon hogy azokká válhassanak, akik voltak valaha.

És mikor egy ember „elhagyja Erec Izraelt”, kimegy, hogy dolgozzon a többi zsidóért a világon, erőt kap fentről, hogy végrehajtsa küldetését. Ez az „elérkezett egy helyre” jelentése.

Kovács Kristóf rabbinövendék cikke a **lubavicsi Rebbe** írása nyomán

Imaidők

Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15:45: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 13:00: Délutáni ima (a Keren Or-ban),

17:30: Hetiszakasz-tanulás, 18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 8.45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

15:30: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok: 10.00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6.30: Reggeli ima

Péntek: 18.00: Tanulás

18.30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 10.00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbevel történt

Hogyan rabolta a romániai zsidók idejét a Rebbe?

Az 1950-es években, mikor fiatalember voltam, Moses Rosen rabbi munkáját támogattam, aki akkoriban Románia főrabija volt. Bármikor, mikor New Yorkba jött, az én zsinagógámban imádkozott, ami az Ötödik sugárúton volt található. Akkoriban ismerkedtünk meg egymással jobban, miután a tanházban kiderült, hogy mindketten beszéljük a francia nyelvet.

Jó barátokká váltunk, nem csak mi, de még a feleségeink is. Igazi jóban-rosszban barátság volt, ahogy mondani szokták. Egy alkalommal mikor az Államokba készült utazni a Rebbe-t meglátogatni, kérdezte tőlem, hogy nem bánám-e, ha megkérne, hogy tartsak velem. „Hogy bánám-e? Dehogy, leghőbb vágyam lenne!”, válaszoltam. Habár a találkozó hajnali egy órára volt megbeszélve, meglepetésemre a lubavicsi központ, az Eastern Parkway 770 környéke tömve volt emberekkel, házidok tucatjai várták a Rebbe-t. Mikor meglátták Rosen rabbit, azonnal felismerték, és külön szobát biztosítottak számára. Akkoriban egy köztudottan kommunista blokkhoz tartozó országban egy ortodox rabbi – aki ráadásul a főrabbi posztot töltötte be – kuriózum volt.

A nagyon korai időpont ellenére azonnal beinvitáltak minket a Rebbe szobája elé, aki pár pillanat múlva már ki is jött, hogy nagy öleléssel köszöntse Rosen rabbit. Ők már ismerték egymást korábról, engem meg úgy mutatott be Rosen rabbi a Rebbe-nak, mint Amiel rabbi tanítványát, aki akkoriban az antwerpeni Shomre Hadas zsidó közösség szellemi vezetője volt. A Rebbe, ezt megtudván, franciául kezdett hozzám beszélni, s ecsetelni, hogy több könyvét is olvasta Amiel rabbi-

nak, külön kiemelve a Darchei Moshe című művét. Kérdezett továbbá az antwerpeni zsidó közösségről, amit nagyon jól ismert, majd Rosen rabbit a romániai zsidó közösségekről,

Solomon Trau rabbi több jelentős zsidó szervezetnek volt a tagja, mint az RCA-nak, az American Israel Club-nak, a Joint-nak és a United Jewish Appeal-nak.

Az interjú 2010-ben adta otthonában, New York City-ben.

amit úgy tűnt, legalább olyan aprólékosan ismer, mint a belgiumit.

Habár Románia egy nagy ország, szétszórva sok kisebb zsidó közösséggel, a Rebbe – úgy látszott – minden szegletét ismerte! És nem csak a nevüket tudta, de azt is, hogy pontosan melyikben hányan vannak. És a Rebbe tovább kérdezett, még többet akart tudni. A romániai zsidó élet minden aspektusáról érdeklődött. Hogy van-e, és hol kóser ételkészítés, létezik-e zsidó oktatás, esetleg zsidó iskola. Érdeklődött az emberek várható tevérlől. Vajon akarnak-e kivándorolni, és ha igen, Izraelbe, vagy esetleg Amerikába? A mindennapi élet összes lehetséges aspektusára kíváncsi volt.

Abban az időben Romániának egyetlen *sajhetje* (kóser vágója) volt, Pinchas Wassermann rabbi. Akkoriban szeretett volna kimenni Izraelbe

meglátogatni a gyerekeit, ami hatalmas dilemmát okozott Rosen rabbinak, hiszen ha az egyetlen *sajhet* elmegy, nem lesz, aki a kóserági előírásnak megfelelő vágást el tudja végez-

feltételek mellett, hogy a hat hónap után visszatér.”

Anélkül hogy észrevettük volna, két és fél órát töltöttünk el a Rebbe szobájában, már majdnem négy óra volt. Kint, már hatalmas volt a türelmetlenség, hiszen ha valaki bement a Rebbehez általában öt, tíz, esetleg tizenöt percig volt benn, így a mi ott tartózkodásunk ideje merőben szokatlan volt. Rosen rabbi kezdett is aggódni, hogy talán túl sokáig maradtunk, így mondta a Rebbe-nak: „Már így is túl soká vagyunk itt, igazán nem akarjuk a Rebbe idejét rabolni.” De a Rebbe ezt válaszolta: „Rosen rabbi! Hatalmas zsidó közösséget képviselsz rengeteg zsidóval, így ez igazából nem az én, hanem az ő idejük. Ha bárki rabolta volna bárki idejét, az inkább én voltam, azzal hogy ennyi ideig itt tartottalak.”

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség A világ problémája

A világ minden problémája a visszavont fényből ered.

A mi dolgunk tehát ennek kijavítása. Ha bárhol fényt találunk, le kell hántanunk a burkolatát, hogy mindenki láthassa, és bevilágíthassa a Föld legsötétebb zugait is.

Főként a saját magadban hordott fényvel tégy így.

Tzvi Freeman
a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

ni, s a romániai zsidók kóser hús nélkül maradnak. Bár Pinchas rabbi megkapta az akkor regnáló kommunista kormánytól az engedélyt, Rosen rabbinak nagy befolyása volt az akkori diktátornál, Nicolau Ceausescunál, így a döntés lényegében az ő kezében maradt. Miután Rosen rabbi vázolta ezzel kapcsolatos aggályait, a Rebbe válaszolt. Tisztán emlékszem a tanácsára: „Ez nem a halachával, a zsidó törvénykezéssel kapcsolatos ügy, sokkal inkább az emberséggel van kapcsolatban. Az egyik oldalról egy apának engedni, hogy láthassa a gyerekeit, mindenképp támogatandó. A másik oldalról azonban zsidók ezrei maradhatnak kóser hús nélkül, hiszen ő az egyetlen elérhető *sajhet* Romániában.” Majd a Rebbe kis időnyi gondolkodás után ezt mondta: „Azt tanácsolnám, hogy engedj el fél évre Izraelbe, de csak olyan

Kóser konyha

Ézsau lencselevese

Nemrég olvastuk a *Toldot* hetiszakaszt, melyben megtudhatjuk, hogyan adta el Ézsáv (Ézsau) az elsőszülött-ségét egy tál lencséért. Ebbe a levesbe bőségesen tehetünk a lencséből.

Gazdag zöldségkrémleves

Párve, glutén- és tojásmentes (a mennyiségek ízlés szerint variálhatók, de fontos, hogy a narancssárga zöldségekből legyen több)

10-12 szál nagy répa

1 nagy batáta, vagy egy nagyobb darab sütőtök

1 cukkini

1 nagy fej hagyma

néhány gerezd fokhagyma

1 érett paradicsom (elhagyható)

másfél pohár lencseféle (elsősorban vörslencse, de használhatunk más fajtákat is, illetve keverhetjük száraz borsóval) – átmosva és átválogatva

A megtisztított, nagyobb darabokra vágott zöldségeket a lencsefélékkel együtt lábosba tesszük, és annyi vízzel, amennyi bőségesen ellepi, puhára főzzük. Sóval, borsal, zöldfűszerekkel, őrölt korianderrel és kurkumával ízesítjük. Az elpárolgott vizet szükség szerint pótoljuk. Botmixerrel pürésítjük, hogy sima, egységes állagú levest kapjunk. Izraelben a *skeděj mărăk* (jiddisül *mändelách*) nevű levesbetét jár hozzá.

Öröm helyett gyász, gyász helyett még nagyobb öröm

Különleges esküvőre készül az izraeli Szará Tichje Litman és Ariel Beegel: akár tízezer vendégük is lehet november 26-án, Jeruzsálemben. Pedig egészen a múlt hétig nem sokan tudtak a kedvre tervezett esküvőjükről.

Ám pénteken rettenetes csapás érte a Litman családot. Az esküvőt megelőző ünnepségre tartottak, amikor terroristák támadtak a kocsjukra, meg-

gyilkolva az édesapát és 18 éves fiát. Az öröm tragédiává vált, a menyasszony megszagattott

ruhával gyászolt az esküvője napján.

A fiatalok azonban elhatározták, nem engednek a terrornak és megtartják az esküvőt, amelyre az interneten közzétett meghívóval mindenkit meghívnak: „Boldogok leszünk, ahogy apa és Natanel is mindig azok voltak. Az ellenségeink nem fognak megsemmisíteni minket!”

A rabbi válaszol!

Felhívják-e a Tórához, aki nincs körülmetélve?

Olvasónk azzal a kérdéssel fordult a rabbihoz: fel lehet-e hívni a Tórához olyan férfit, aki zsidó ugyan, de nincs körülmetélve.

Válasz:

A körülmetélés az egyik legfontosabb micva a 613 parancsolat közül (1Mózes 17:11–14., 3Mózes 12:3.). A Talmud (*Nödárim* 31b.) és Maimonidész (*A körülmetélés szabályai* 3:9.) rámutat, hogy a Tóra az összes micvára háromszor használja a „szövetség” kifejezést, míg a *brit milá* kapcsán ez tizenháromszor szerepel. Ez is mutatja, hogy a *brit milá* milyen fontos micva, egy nagyon erős kapocs, szövetség Isten és a zsidók között.

Bár azt írja a *Sulchán Áruch* (*Even háezer* 4:20.), zsidó az, aki zsidó anya gyereke, ennek ellenére egy fiú a zsidó lelkét főleg a körülmetéléskor nyeri el (*Sulchán Áruch* RSZ, *Tinjáná*, 4:2.), ezért van az, hogy csak akkor kapja meg a zsidó nevét (lásd *Ziv hásemot* 2. fejezet). Természetesen a micvákat egy

nem körülmetélt zsidó férfinak is tartania kell, tfilint kell tennie, kóserül étkeznie, szombatot tartania (lásd *Herot ubiurim* 982. szám 22–34. oldal).

A Tórához azonban az elfogadott vélemény szerint nem hívják fel azt, aki nincs körülmetélve. Ennek oka, hogy amikor áldást mond a Tórára, azt kéne mondania: „Áldott vagy te... aki megszentelt minket parancsolataival...”, neki azonban a saját teste cáfolná ezt, amelyen nincs teljesítve a körülmetélés parancsa. Olyan ez, mintha valakit egy sajtos-sonkás szendvics evése közben hívnák fel a Tórához, amit olvasás közben is eszegetne. Mose Feinstein rabbi (*Igrot Mose* responsum *Orách chájim* 2. kötet 33. fejezet végén) és Stern Mose debreceni rabbi (*Böér Mose* responsum 5. kötet 90:1.) szerint azt sem lehet felhívni, aki nem metéltette körül a fiát, mert megfosztotta őt egy ilyen nagy micvától, ez azonban a gyakorlatban nem elfogadott vélemény.

Hogy mégis kapjon szerepet az ilyen férfi is, és ezzel erősítsük benne azt az érzés, hogy ő is zsidó és tagja a közösségnek, sokszor a Tóra felemeléséhez (*hágbe*) vagy öltöztetéséhez (*glile*) hívják fel azt, aki nincs körülmetélve. Ezek a cselekedetek ugyanis, szemben a Tóra olvasásával, inkább megtiszteltetésnek számítanak és nem halachikus követelmények. Ugyanakkor tapasztalatom azt bizonyítja, hogy gyakran éppen ez bír rá valakit, hogy pótolja szülei mulasztását és elvégeztesse a körülmetélés micváját magán.

Ugyanis, akin nem végezték el ezt csecsemőként, bármikor pótolhatja a hiányt felnőttkorban is akár. A beavatkozást kifejezetten erre specializálódott szakember végzi, és mindössze néhány napnyi kellemetlenség okoz. Ha valaki szeretné betartani ezt a fontos micvát, keressen fel, megszervezzük neki a *brit milát*!

Üdvözlettel:

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felélős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**

Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

Szerkesztő: **Golubovics Martina**

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**

ISSN 1416-4604

A kiadvány szent szövegek részeit és magyarázatait tartalmazza.

Kérjük ne dobja el!

